

KEMIKALIERÖRSYSTEM

Nedan ges tillämpningsanvisningar om rörsystemen för brännbara vätskor, hälso- och miljöfarliga kemikalier, flytgas samt om oljeeldningsystemen för oljeeldningsanläggningar.

1. Bakgrund

Tillsyn av produktionsanläggningar som hanterar kemikalier och flytgas tillhör Säkerhetsteknikcentralen (TUKES) eller kommunens räddningsverk och kommunens kemikalietillsynsmyndighet. Myndigheten bestäms på grund av kemikaliernas mängd och farlighetsklass.

Om industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier bestäms i förordningen (59/1999), om användning av flytgas i flytgasförordningen (711/1993) och om oljeeldningsanläggningar i förordningen (1211/1995). En verksamhetsidkare som hanterar kemikalier skall sörja för att verksamheten inte orsakar person-, egendoms- eller miljöskador. Rörsystemen måste stämma överens med gällande författningar och föreskrifter.

De tekniska bestämmelserna i EG:s direktiv om tryckbärande anordningar (97/23/EG) har införts i Finlands lagstiftning genom handels- och industriministeriets beslut om tryckbärande anordningar (938/1999). Beslutet har trätt i kraft den 29 november 1999. I beslutet nämns en *övergångsperiod som tar slut den 29 maj 2002*. Därefter kan de tidigare tryckkärnsstadgandena inte längre tillämpas.

I detta meddelande beskrivs det förfarande med vilket verksamhetsidkaren kan säkerställa att rörsystemen vilka har byggts enligt beslutet om tryckbärande anordningar också uppfyller de krav som ställs i kemikalieförfattningarna.

2. Beslutet om tryckbärande anordningar samt rörsystem

Beslutet om tryckbärande anordningar (938/1999) tillämpas på konstruktion och tillverkning av rörsystemen för tryckbärande system (vilkas högsta tillåtna driftryck överstiger 0,5 bar) samt på bedömningen av deras överensstämmelse med kraven. Beslutet tillämpas också på alla tryckbärande kemikalierörsystem vilkas högsta tillåtna driftryck är över 0,5 bar.

Klassificering av rörsystem

I beslutet om tryckbärande anordningar indelas rörsystemen i två grupper med hänsyn till konstruktion, tillverkning och bedömning av överensstämmelse:

- rörsystem i vilkas konstruktion, tillverkning och bedömning av överensstämmelse skall iaktas de väsentliga säkerhetskraven i bilaga I till beslutet om tryckbärande anordningar; sådana rörsystem indelas vidare i tre rörsystemklasser (I, II och III) beroende av deras innehåll, högsta tillåtna driftryck (PS) och nominella storlek (DN)
- rörsystem vilka skall konstrueras och tillverkas i enlighet med god teknisk praxis som nämns i beslutets 6 §.

Bedömning av överensstämmelse med kraven

Rörsystemets tillverkare skall välja förfarandet för bedömning av överensstämmelse enligt rörsystemklassen (I, II eller III). Det finns sammanlagt 13 förfaranden till förfogande och de beskrivs i beslutets bilaga.

Av rörsystemen enligt god teknisk praxis krävs i beslutet om tryckbärande anordningar inte någon bedömning av överensstämmelse.

Standarden EN 13480

Om konstruktion och tillverkning av rörsystemen har man godkänt en europeisk standard *EN 13480 (delarna 1—5), Metalliska industrirörssystem*. Då tillverkaren tillämpar denna standard, blir de väsentliga säkerhetskrav som fordras av rörsystemen i klass I, II och III uppfyllda. I standarden finns också rekommendationer för sådana rörsystem av vilka krävs endast att man iakttar god teknisk praxis.

3. Tillämpning av beslutet om tryckbärande anordningar på kemikalierörssystem

Om ett kemikalie- eller flytgasrörssystem på grund av sitt innehåll, tryck och nominella storlek tillhör *rörssystemklasserna I, II eller III* och det tillverkas och konstrueras och dess överensstämmelse bedöms enligt beslutet om tryckbärande anordningar, *kan det anses också uppfylla kraven i kemikalieförfattningarna*.

Kemikalie- eller flytgasrörssystemet kan också tillhöra de rörsystem på vilka enligt beslutet om tryckbärande anordningar skall tillämpas *god teknisk praxis*. Om kemikalierörssystemets största tillåtna driftryck är högst 0,5 bar, *omfattas systemet inte av tillämpningsområdet för beslutet om tryckbärande anordningar*. Också i dessa fall skall tillverkaren säkerställa att de gällande kraven i kemikalieförfattningarna blir uppfyllda och att rörssystemet är lämpligt för användningen. *Verksamhetsidkaren kan tillförsäkra att denna förpliktelse blir uppfylld genom att också då följa de krav som i beslutet om tryckbärande anordningar ställs på rörssystemklass I. Sådana rörsystem får dock inte förses med CE-märkning*.

Rörssystem av plast

Beslutet om tryckbärande anordningar gäller också rörssystem som är tillverkade av plast, men för dem finns det ingen EN-standard. Verksamhetsidkaren skall då säkerställa att rörssystemet är lämpligt för användningen

Tillverkarens kompetens, oförstörande provning och tryckprov

I kemikalieförfattningarna och i de nationella standarderna finns föreskrifter om tillverkning av rörsystem, som delvis står i strid med beslutet om tryckbärande anordningar. De viktigaste av dessa är följande:

I standarden SFS 3356 om tillverkning av rörsystem för brännbara vätskor förutsätts bedömning av tillverkarens verksamhetsförutsättningar och en godkänd tillverkningsövervakare. Dessa krav gäller inte längre.

I handels- och industriministeriets beslut om brännbara vätskor (313/1985) och i beslutet om tillämpningen av flytgasförordningen (344/1997) finns krav för oförstörande provning och tryckprov som avviker från beslutet om tryckbärande anordningar och från EN-standarderna. Dessa krävs inte längre – under förutsättning att besiktningarna utförs enligt de krav som ställs i beslutet om tryckbärande anordningar och i EN-standarderna. Författningarna i fråga kommer att ändras.

Tillämplig standard

Standarden EN 13480 Metallic industrial piping – Metalliska industrirörssystem

Del 1 General – Allmänt

Del 2 Materials – Material

Del 3 Design – Konstruktion

Del 4 Fabrication and installation – Tillverkning och förläggning

Del 5 Inspection and testing – Besiktningar och provning

(Del 6 Additional requirements for buried piping – Ytterligare krav för underjordiska rörsystem – *under förberedning*)

Ytterligare uppgifter om saken lämnas av:

Säkerhetsteknikcentralen (TUKES), tfn (09) 616 71

Maj/2002